

Često spominjanje Allaha (Medina)

Hatib: dr. Ali ibn Abdurrahman el-Huzejfi

21. rebiul-evvel 1445. po Hidžri / 6. oktobar 2023.

Hvala Allahu, Vladaru, Svetom, Onome Koji je bez nedostataka, Uzvišenom i Plemenitom, našem Gospodaru, sveta su i uzvišena Njegova imena i svojstva. On je hvaljen onoliko koliko je sam Sebe pohvalio, mi Ga ne možemo pohvaliti onoliko koliko On zaslužuje. Njemu pripada hvala na dunjaluku i ahiretu, trajno i vječno. Zahvaljujem svom Gospodaru na blagodatima i dobrima kojima nas je darovao, koje znamo i ne znamo. On je vlasnik svih blagodati. Svjedočim da nema boga osim Allaha, jedinog, Koji nema druga, Silnog, Kojem se niko ne može suprotstaviti, i svjedočim da je naš vjerovjesnik i prvak Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, Njegov rob i poslanik, poslan sa jasnim svjetlom, kojim je Allah suzbio mnogoboštvo i zabludu. Allahu moj, smiluj se, spasi i blagoslovi Svoga roba i poslanika Muhammeda, njegovu porodicu i plemenite ashabe. Bojte se Allaha, tražite Njegovu blizinu činjenjem dobrih djela, preziranjem i ostavljanjem grijeha. Ko se bude Allaha bojao, On će ga zaštititi, a ko bude slijedio svoje strasti i dā prednost ovom svijetu nad onim svijetom, upropastio je sebe i izgubio je vječni užitek na ahiretu. Uzvišeni kaže: "Onda će onome koji je obijestan bio i život na ovome svijetu više volio Džehennem prebivalište postati sigurno. A onome koji se stajanja pred svojim Gospodarom (na Sudnjem danu) bojaoi dušu od prohtjeva uzdržao Džennet će boravište biti sigurno." (En-Naziat, 37–41)

O muslimani, Allah vas oslovljava svojstvom vjere, najboljim svojstvom kojim čovjek može biti opisan, i poziva da Mu se približite dobrim djelima i čuvate svoja djela od onoga što će ih poništiti i umanjiti njihovu vrijednost, pa kaže: "O vjernici, Allaha se bojte i nastojte da Mu se umilite i na putu Njegovu se borite da biste postigli što želite." (El-Maida, 35)

El-vesila – umiljavanje, spomenuto u ajetu, podrazumijeva svako pobožno djelo, činjenje dobrih djela i ostavljanje zabrana, a obuhvata, svojim značenjem, i sredstva za činjenje pobožnih djela. Djelo koje u sebi objedinjuje sve vrste pobožnih djela, koje čuva od kazni, najsveobuhvatniji put za činjenje dobra i tvrđava koja štiti od propasti i zla je zikrullah – spominjanje, slavljenje, hvaljenje Allaha. On upotpunjuje farzove i vadžibe, nadoknađuje nedostatke u ibadetima, uvećava nagradu za dobra djela i briše grijeha i loša djela. Dovoljno mu je nagrade, vrijednosti i počasti to što ga je Allah učinio sastavnim dijelom namaza, hadža i drugih oblika pokornosti, i što je propisan u svim situacijama. Prvi i osnovni fundament vjere, kelime-i-šehadet – ešhedu en la ilahe illallah, sadrži zikrullah, a svi propisi i norme su njegovi tumači i ogranci. Svjedočenje da nema boga osim Allaha predstavlja tevhidul-ma'bud – potvrdu da je samo Allah dostojan da se obožava i da Mu se ibadet čini, a svjedočenje da je Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, Allahov poslanik predstavlja tevhidul-metbu – potvrdu da je samo Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, dostojan da se bespogovorno slijedi. Uzvišeni kaže: "O vjernici, ne odlučujte se ni za što dok za to ne upitate Allaha i Poslanika Njegova, i bojte se Allaha! Allah, zaista, sve čuje i sve zna." (El-Hudžurat, 1)

Allah, džellešanuhu, ni u jednom ibadetu koji je propisao, ne zahtijeva mnoštvo i povećanje, kao što je to slučaj sa zikrullahom, za koji je rekao: "O vjernici, mnogo Allaha spominjite i hvalite, i ujutro i navečer Ga veličajte" (El-Ahzab, 41–42), osim što se sličan zahtjev prenosi i za salavat na Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, u hadisu: "Donosite što više salavata na mene petkom, jer vaši salavati se pokazuju meni" (Hadis je vjerodostojan i bilježe ga Ahmed, Ebu Davud i Ibn Hibban od Evsa ibn Evsa, radijallahu anhu), i u hadisu: "Ko na mene donese jedan salavat, Allah će na njega donijeti deset salavata, obrisat će mu deset grijeha i uzdignut će ga za deset stepeni". Salavat na Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, vid je oduživanja našem Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, i dova za sve što je učinio za vjeru, i borio se na njenom putu najpotpunije što je mogao, i svako dobro i iskreni savjet koji je podario ummetu. Svako dobro djelo koje musliman uradi i nagrada za to djelo zasluga

su Allahovog poslanika, i put prema Džennetu je njegov put. O vrijednosti zikra govore riječi Uzvišenog: "... i Allaha mnogo spominjite, da biste postigli što želite" (El-Džumua, 10), i riječi Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem: "Onaj koji spominje Allaha i onaj koji Ga ne spominje poput su živog i mrtvog čovjeka." (Buhari i Muslim)

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: "Hoćete li da vas obavijestim o vašem najvrednijem djelu, najčišćem kod vašeg Gospodara, koje će vas uzdići na najviše deredže i koje je bolje za vas od dijeljenja zlata i srebra, i bolje od toga da se sukobite s neprijateljem i ubijate ih i oni vas ubijaju?" Rekli su: "Da, Allahov Poslaniče, želimo." Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče im: "To djelo je zikrullah." (Hadis je vjerodostojan i prenose ga Ahmed, Tirmizi i Hakim od Ebu Derde, radijallahu anhu.)

Ebu Seid el-Hudri, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, upitan: "Ko će imati najveću deredžu kod Allaha na Sudnjem danu?", pa je rekao: "Oni koji Allaha puno spominju." (Tirmizi)

Abdullah ibn Muslim, radijallahu anhu, rekao je: "Neki je čovjek došao kod Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i rekao: 'Allahov Poslaniče, islamskih propisa je mnogo i to nam stvara poteškoću, pa možeš li nas uputiti na neko sveobuhvatno djelo da ga stalno činimo?' Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče mu: 'Neka tvoj jezik uvijek bude vlažan od spominjanja Allaha.'" (Ahmed, Tirmizi, Ibn Madža i Ibn Hibban)

Zikr čisti ljudska djela, nadoknađuje njihove nedostatke i briše grijehe. Zikr ima svoja tri nivoa.

Prvi nivo: Spominjanje Allaha srcem, za koje Uzvišeni Allah daje nagradu, iz Svoje darežljivosti i plemenitosti. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: "Allah je rekao: 'Ja se prema Svome robu odnosim shodno njegovom mišljenju o Meni, i Ja sam s njim kada god Me spomene. Ako Me spomene u sebi, i Ja njega spomenem u Sebi.'" (Buhari i Muslim)

Drugi ili srednji nivo: Spominjanje Allaha jezikom, uz djelimičnu odsutnost srca. Onaj ko spominje Allaha jezikom, čini veliko dobro, a nagradu za njega ne zna niko osim Allaha, i ona je veća od nagrade za prvi nivo, jer u njemu, osim srca, učestvuje i jezik. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: "Čovjek izgovori riječi kojima se postiže Allahovo zadovoljstvo, ne pridajući im pažnju, a Allah ga zbog njih uzdigne na stepene." (Buhari)

Treći nivo: Spominjanje Allaha jezikom i srcem u isto vrijeme, te razmišljanje o njegovim značenjima i svijest o Allahovoj veličini. Ovaj nivo je najveći nivo, i onaj ko ga čini, pretekao je druge u dobrim djelima i postigao je najveće deredže. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: "Čovjek koji posvjedoči da nema boga osim Allaha i da sam ja Njegov poslanik, iskreno iz svoga srca, i ustraje u tome do smrti, ući će u Džennet." (Ahmed) U ovom hadisu govori se o podudarnosti jezika i srca u spominjanju Allaha. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, prenosi da mu je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Koga sretnoš iza ovog zida, a svjedoči da nema boga osim Allaha, čvrsto vjerujući svojim srcem u te riječi, obraduj ga Džennetom." (Muslim)

Značenje zikrullah je spominjanje, veličanje i hvaljenje Gospodara učenjem tehlila (la ilahe illallah), tekbira (Allahu ekber), tahmida (elhamdulillah), tesbiha (subhanallah), izgovaranjem riječi la havle ve la kuvvete illa billahil-azim, mnoštvom istigfara (traženja oprost), učenjem dove. Donošenje salavata na Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, spada u zikr, kao i poricanje (negiranje) svih nedostataka i mahana od našeg Gospodara i svega što ne priliči Njegovoj uzvišenosti, veličini, snazi, gordosti, savršenstvu, i negiranje bilo kakve sličnosti između Njega i Njegovih stvorenja. Najvredniji oblik veličanja i hvaljenja Gospodara svjetova jeste veličanje i hvaljenje Njegovim lijepim imenima, savršenim svojstvima i mudrim djelima, kao što je to slučaj sa Ajetul-Kursijjom, i završetkom sure El-Hašr, i veličanje Gospodara spominjanjem Njegovih blagodati prema stvorenjima.

Uzvišeni kaže: “O ljudi, sjetite se milosti kojom vas Allah obasipa. Postoji li, osim Allaha, ikakav drugi stvoritelj koji vas sa neba i iz zemlje opskrbljuje? Osim Njega nema drugog boga, pa kuda se onda odmećete?” (Fatir, 3)

“I sjetite se Allahove milosti prema vama kada ste bili jedni drugima neprijatelji, pa je On složio srca vaša i vi ste postali, milošću Njegovom, prijatelji; i bili ste na ivici vatrene jame, pa vas je On nje spasio. Tako vam Allah objašnjava Svoje dokaze, da biste na Pravom putu istrajali.” (Ali Imran, 103)

Zikr je lagak na jeziku, a težak na mizanu – ahiretskoj vagi. On će dati svoje plodove, očistiti srca i popraviti djela samo ukoliko se temelji na ljubavi prema Allahu i ljubavi prema Njegovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem. Najbolji zikr je učenje Kur’ana, jer Kur’an sadrži sve oblike hvaljenja i veličanja Gospodara, spominjanja blagodati, detalje šerijatskih propisa, podsticanje na svako dobro i upozorenje na svako zlo.

O muslimani, ovo je zikr sa svim svojim dobrotama, blagoslovima, koristima i svjetlošću, a nagrada za njega je ono što oko nije vidjelo i što ljudsko srce nije osjetilo. O nagradi za zikrullah govore sljedeći hadisi. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: “Ko kaže: ‘La ilahe illallahu vahdehu la šerike lehu, lehul-mulku ve lehul-hamdu, ve huve ala kulli šej’in kadir!’ na početku dana, stotinu puta, imat će nagradu kao da je oslobodio deset robova, i bit će mu upisano stotinu dobrih djela i obrisano stotinu grijeha, i bit će zaštićen od šejtana u tom danu sve dok ne omrkne. Bolji od njega je samo onaj ko to uradi više puta.” (Buhari i Muslim)

Ummu Hani, radijallahu anha, kazala je: “Rekla sam: ‘Allahov Poslaniče, preporuč mi neko djelo koje mogu činiti sjedeći’, pa mi je rekao: ‘Reci sto puta subhanallah, to je kao da si oslobodila sto robova iz potomstva Ismaila, alejhis-selam, i reci sto puta elhamdulillah, to je kao da si opremila sto konja za borbu na Allahovom putu, i reci sto puta Allahu ekber, to je kao da si pripremila sto deva za žrtvovanje, koje su primljene kod Allaha, i reci sto puta la ilahe illallah, ispunit ćeš prostor između nebesa i Zemlje.’” (Ahmed, Nesai i Hakim, a hadis je hasen.)

Nu'man ibn Bešir, radijallahu anhu, prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: “Od riječi kojima slavite i veličate Allaha jesu riječi subhanallah, elhamdulillah i la ilahe illallah, a kada ih izgovorite, one se uspinu do Arša, i zuje kao što pčela zuji, kazujući o onome ko ih je izgovorio.” (Hadis je vjerodostojan i bilježe ga Ibn Madža i Hakim)

Muaz, radijallahu anhu, prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: “Ni za čim stanovnici Dženneta neće žaliti kao što će žaliti za trenutkom koji im je prošao a nisu u njemu spominjali Allaha.” (Hadis je vjerodostojan i bilježi ga Taberani)

Tj. žaliti će kada vide koliku je nagradu Allah pripremio za zikr i pored njegove lahkoće. Nagrada za zikrullah – spominjanje Allaha je i da će Allah onoga koji Ga bude spominjao zaštititi od šejtana.

Haris ibn Haris el-Eš'ari, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: “Allah je Jahjau, sinu Zekerijjaovom, objavio da naredi svom narodu da čini pet stvari, a jedna od njih je zikrullah. Primjer onoga koji spominje Allaha je kao primjer čovjeka kojeg su slijedili njegovi neprijatelji, pa se on sklonio u sigurnu tvrđavu i spasio se od njih. Isto tako čovjek se ne može spasiti od šejtana osim zikrullahom.” (Hadis je vjerodostojan i bilježe ga Tirmizi, Ibn Hibban i Hakim.) Najveća nagrada za zikrullah je ulazak u Džennet i spas od Vatre, a Allahovo zadovoljstvo je veće od toga. Allah će onoga koji Ga bude spominjao spasiti od nevolja, iskušenja i opasnosti. Uzvišeni kaže o Junusu, alejhis-salam: “... i da nije bio jedan od onih koji Allaha hvale, sigurno bi ostao u utrobi njenoj do Dana kad će svi biti oživljeni.” (Es-Saffat, 143–144)

Za zikrullah su predviđene i sljedeće nagrade:

– Lijep spomen na dunjaluku i ahiretu. Allah, džellešanuhu, kaže: “Sjećajte se vi Mene, i Ja ću se vas sjetiti, i zahvaljujte Mi, i na blagodatima Mojim nemojte neblagodarni biti!” (El-Bekara, 152)

– Jačanje duha i tijela, pomoć u izvršavanju ibadeta i zaštita od činjenja harama, i olakšavanje uzroka stjecanja opsrkbe. Abdullah ibn Amr, radijallahu anhu, prenosi

da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Nuh, alejhis-selam, rekao je svom sinu: 'Oporučujem ti dvije vrste zikra: 'subhanallah' i 'elhamdulillah', tim riječima Allaha mole i slave sva Njegova stvorenja, i zbog njih Allah opskrbljuje stvorenja.'" (Hadis je vjerodostojan i bilježe ga Nesai i Hakim.)

– Zaštita od licemjerstva, koje se smatra jednim od najvećih iskušenja u vjeri.

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, birao je jezgrovite riječi u dovama i zikrullahu. Jedna od jezgrovitih dova kojoj je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, podučio Džuvejriju bint Haris, radijallahu anha, je: "Subhanallahi ve bi hamdihi, adede halkihi ve rida nefsihi, ve zinete aršihi ve midade kelimatihi." (Muslim)

Umama, radijallahu anha, rekla je: "Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao mi je: 'Hoćeš li da te podučim koji je najbolji zikr, u danu i noći? Subhanallah adede ma halek, ve subhanallahi mil'e ma halek, ve subhanallah adede kulli šej', ve subhanallah mil'e kulli šej', ve subhanallahi adede ma ahsa kitabuhu, ve subhanallah mil'e ma ahsa kitabuhu. Vel-hamdulillahi adede ma halek, vel-hamdulillahi mil'e ma halek, vel-hamdulillahi adede kulli šej', vel-hamdulillahi mil'e kulli šej', vel-hamdulillahi adede ma ahsa kitabuhu, vel-hamdulillahi mil'e ma ahsa kitabuhu.'" (Hadis je dobar i bilježe ga Bezzar i Taberani.)

Uzvišeni kaže: "... i muškarcima koji često spominju Allaha i ženama koje često spominju Allaha – Allah je, doista, za sve njih oprost i veliku nagradu pripremio." (El-Ahzab, 35)

Bojte se Allaha, činite dobra a čuvajte se loših djela. Allahovi robovi, potražite kod Allaha utočište od nemarnosti, zapostavljanja istine i lažnog nadanja. Svakom od vas je propisan edžel, smrtni čas, koji približava ono što je daleko i uništava ono što je novo. Allah vam je naredio da slijedite Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, riječima: "Vi u Allahovom Poslaniku imate divan uzor za onoga koji se nada Allahovoj milosti i nagradi na onome svijetu, i koji često Allaha spominje." (El-Ahzab, 21)

Aiša, radijallahu anha, rekla je: "Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, spominjao je Allaha u svim situacijama." (Muslim)

Zejd b. Eslem rekao je: "Musa, alejhis-selam, rekao je: 'Gospodaru, podario si mi mnoge blagodati, pa me uputi da Ti puno zahvaljujem na njima!' Allah mu reče: 'Mnogo Me spominji (zikr čini), jer ako Me budeš često spominjao, bit ćeš Mi zahvalan, a ako zaboraviš na Mene, bit ćeš nezahvalan!'" (Bejheki, Šuabul-iman)

Naši ispravni prethodnici, Allah bio zadovoljan njima, kontinuirano su spominjali Uzvišenog Allaha, u svim situacijama, zbog njihove potpune ljubavi prema Allahu. Ebu Hurejra, Allah bio zadovoljan njime, imao je konac na kojem je bilo hiljadu čvorova, i ne bi zaspao dok ne bi na njega izikrio. (Ebu Nuajm, Hiljetul-evlija) A najčešće izgovorene riječi Ibn Sirina bile su: "Subhanalahil-azim!"

A Halid b. Ma'den je, osim što je učio redovno Kur'an svaki dan, po 40 hiljada puta veličao je Allaha riječima "subhanallah"! (Ebu Nuajm, Hiljetul-evlija)

Musliman je u ovom vremenu u prijekoj potrebi za zikrom, zbog mnoštva iskušenja i što srca često zadesi nemar, kao i zbog toga što je mnoge obmanuo dunjaluk i njegovi ukrasi, a razum opile strasti i sumnje. Zato je potrebno da musliman nabavi određene knjige i zbirke zikrova i dova koje će mu koristiti i iz kojih će učiti zikrove, a od najkorisnijih knjiga je knjiga Tuhfetuz-zakirin i druge.

O vjernici, "Allah i meleki Njegovi blagosilju Vjerovjesnika. O vjernici, blagosiljajte ga i vi i šaljite mu pozdrav!", a Allahov Poslanik, salallahu alejhi ve sellem, rekao je: "Ko na mene donese jedan salavat, Allah na njega donese deset salavata!"

